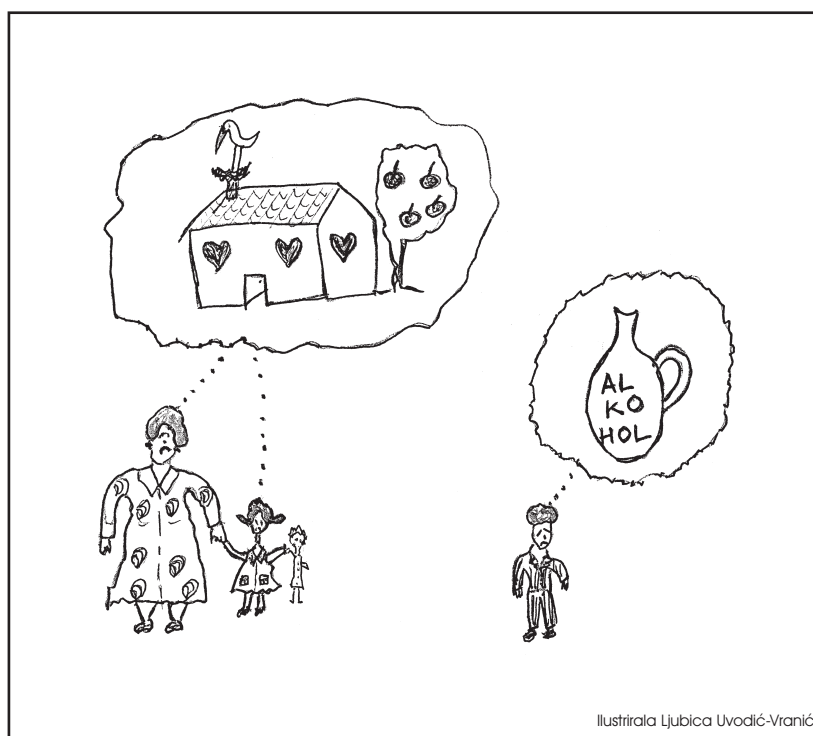

Udruga za unapređivanje obiteljskog života
"PETKOM U PET"

Mr. sc. Biserka Goričanec, dr. med

ZDRAVLJE ŽENA (NE) LIJEČENIH ALKOHOLIČARA

– originalno znanstveno istraživanje –

Uvod

Alkoholizam je socijalno medicinski problem i jedna od **vo-dećih bolesti današnjice**. S druge strane upotreba alkohola općenito je dopuštena, društveno stimulirana i veoma široka. Osim što pije uzrokuje velike društvene štete, dovodi do ozbiljnog ugrožavanja kvalitete života obitelji, pa govorimo da je alkoholizam ne samo **bolest pojedinca** nego i njegove **obitelji**.

Postoji mnogo znanstvenih radova koji istražuju utjecaj alkoholizma na obitelj i odnose u obitelji, posebno na djecu. Mnogi govore i o brojnim problemima koje imaju žene kao partneri alkoholičara.

Obiteljski liječnik uočava da alkoholizam zauzima značajno mjesto u njegovom radu iako je često **skriven iza drugih dijagnoza** kojima je primarni uzrok prekomjerno pije.

U središtu istraživanja koje je provedeno na području Murškog Središća tijekom tri godine (1997.-2000.) bile su supruge alkoholičara koje obično najavljuju simptom poremećenog funkcioniranja obitelji.

Cilj

Cilj istraživanja bio je ispitati postoji li povezanost zdravstvenog stanja i zdravstvenog ponašanja žena i alkoholizma kod njihovih muževa.

Pitanja na koja istraživanje pokušava odgovoriti:

- ♦ Kakvo je **zdravstveno stanje supruge alkoholičara**?
- ♦ Da li one češće iznose tjelesne ili psihičke simptome?
- ♦ Da li su one češći korisnici zdravstvene zaštite nego supruge ne-alkoholičara?
- ♦ Koliki su, ako se uopće mogu izmjeriti, razina neugode i stupanj stresa koji supruge proživljavaju živeći s mužem alkoholičarom?
- ♦ Jesu li supruge liječenih alkoholičara socijalno izolirane?
- ♦ Od koga dobivaju eventualnu podršku?
- ♦ Očekuju li podršku zdravstvenih radnika? Kakva bi ta podrška trebala biti?

Postupak

Istraživanje je provedeno na **uzorku od 120** ispitanica raspoređenih u tri skupine, po 40 u svakoj. Tako su prvu skupinu činile žene liječenih alkoholičara koje su ujedno članice KLA (kluba liječenih alkoholičara) drugu, žene neliječenih alkoholičara, a kontrolnu su skupinu činile žene čiji muževi ne piju, odabirane prilikom dolazaka u ambulantu radi drugih tegoba.

Sudjelovanje je bilo anonimno i na dobrovoljnoj bazi.

U istraživanju su korišteni:

- ♦ anketni upitnici, upitnik za ocjenjivanje stupnja neugode i stresa u bračnom odnosu, upitnik za ocjenjivanje depresije i upitnik za mjerenje socijalne podrške,
- ♦ učinjen je klinički pregled svake ispitanice da bi se dobio uvid u njezino zdravstveno stanje (po organskim sustavima) i zdravstveno ponašanje (broj i razlozi dolazaka u ambulantu unazad jedne godine, postavljene dijagnoze, uzimanje lijekova te broj i razlozi hospitalizacija).

Rezultati istraživanja

Žene neliječenih alkoholičara:

1. imaju lošiji socijalno-ekonomski status, **lošije funkcioniranje obitelji** i lošiji odnos s bračnim partnerom, a najčešće dolaze iz obitelji alkoholičara (65%),
2. imaju **podršku u obitelji** a manje izvan obitelji; također žele i očekuju podršku zdravstvenih radnika,
3. samo manji broj žena neliječenih alkoholičara ne traži i ne očekuje **podršku zdravstvenih radnika**, što upućuje da nisu osvijestile problem alkoholizma kao bolesti i toleriraju pijenje,
4. nisu, kao što je pretpostavljeno, češći korisnici zdravstvene zaštite, što upućuje na **odgađanje** njihovih zdravstvenih potreba u suživotu s mužem alkoholičarem,

5. češće iskazuju simptome **depresivnosti**, češće su **psihijatrijski** liječene i svakodnevno uzimaju **sedative**,
6. iskazuju ekstremni stupanj **neugode i stresa** u bračnom odnosu u odgovorima na sva pitanja: nedostatak podrške partnera, usamljenost, nesigurnost, zanemarenost, zabrinutost u odnosu na suprugu nesposobnost za vođenje domaćinstva, financijski problemi i nezadovoljstvo seksualnim životom,
7. iskazuju ekstremno visoki **stupanj bračnog neslaganja** u odgovorima na slijedeća pitanja: fizičko zlostavljanje, verbalno zlostavljanje, potcjenjivanje, osjećaji ljutnje i srdžbe te živciranje u odnosu na supruga,
8. iskazuju **najveću depresivnost** u odnosu na preostale dvije skupine žena u svim odgovorima: očigledna tuga, indirektna tuga, unutarnja napetost, reducirano spavanje, reduciran apetit, poteškoće koncentriranja, tromost, nesposobnost za osjećanje; pesimističke i suicidalne misli izražavaju jedino žene neliječenih alkoholičara,
9. imaju **najniži stupanj socijalne podrške** u svim odgovorima. Upitnik je obuhvaćao elemente koji mjere dvije dimenzije socijalne podrške: podrška povjerenja, koja je obuhvaćala pitanja o pozivima za izlazak i druženje s drugim ljudima, prilikama za razgovor i dobivanje korisnih savjeta, i afektivna podrška, koja je obuhvaćala pitanja koliko imaju ljubavi i naklonosti od drugih ljudi te pomoći u bolesti i nemoći.

Žene liječenih alkoholičara:

1. opisuju funkcioniranje svojih obitelji kao **mного bolje** od drugih njima poznatih obitelji, jednako tako i svoj odnos s mužem, nakon liječenja i rehabilitacije kroz KLA,
2. ističu značenje **podrške** u obitelji, izvan obitelji i od strane zdravstvenih radnika,
3. **manje** svakodnevno uzimaju **lijekova**, posebno sedativa, čak i od žena kontrolne skupine,
4. iskazuju znatno **manji stres** u bračnom odnosu, tek nešto veći u odnosu na žene kontrolne skupine,
5. iskazuju manji problem vezan za verbalno zlostavljanje od strane muža nego žene neliječenih alkoholičara; čak su u tome bolje i od kontrolne skupine,
6. iskazuju manji stupanj **depresije**,
7. imaju bolju socijalnu **podršku** u odnosu na žene neliječenih alkoholičara; izjednačenu čak sa ženama kontrolne skupine.

Zaključak

Zaključak istraživanja je da supruge neliječenih alkoholičara predstavljaju ugroženiju skupinu kojoj je potrebna posebna skrb, kroz rad u grupama ili individualno, osobito u slučajevima kada njihovi supruzi odbijaju liječenje. One očekuju i traže posebnu pozornost obiteljskog liječnika, pa tako i

bolji uvid u obitelj, radi čim ranijeg otkrivanja poremećaja vezanih uz alkoholizam, a time i mogućnosti intervencije. Kroz rad na jačanju njihovog samopouzdanja, samopoštovanja i edukacije o alkoholizmu kao bolesti, povećava se i mogućnost njihove intervencije u smislu mogućeg upućivanja supruge na liječenje.

Važno je naglasiti, a to se nametnulo tijekom ispitivanja, da je razgovor i prikupljanje podataka, posebice kod žena čiji su muževi alkoholičari, bio svojevrsan psihoterapijski support (podrška) i pomoć tim ženama da osvijeste problem alkoholizma kako bi mogle adekvatno reagirati. Tri su se obitelji tijekom istraživanja odlučile na liječenje i danas su polaznici Kluba liječenih alkoholičara.

Rezultati također upućuju da su žene liječenih alkoholičara manje ugrožena grupa žena nego što je pretpostavljeno, pa se tako pokazalo da **liječenje alkoholičara i rehabilitacija kroz Klub liječenih alkoholičara poboljšava zdravstveno stanje i zdravstveno ponašanje žena**, umanjujući neugodu, stres, sklonost depresivnom ponašanju i socijalnu izolaciju te tako poboljšava, ne samo kvalitetu bračnog odnosa već i, kvalitetu života cijele obitelji.

Ovo je treća knjižica koju je tiskala Udruga za unapređivanje obiteljskog života "Petkom u pet" uz financijsku pomoć Vlade Republike Hrvatske. Prva knjižica je o alkoholizmu pod naslovom "Za sve one koji počinju prestajati" izdana 2003.; druga za roditelje pod naslovom "Rastavljeni roditelji", 2004., obje je napisala Ljubica Uvodić-Vranić. U pripremi je četvrta knjižica o aktivnostima Udruge "Petkom u pet". Ove knjižice možete dobiti besplatno na www.petkomu5.hr. Za informacije o radu Udruge telefon: 091/520-2311.

Priprema za tisak: *Josip Čubela*
Tisak: *Cosmopolitan Consulting, Zagreb*
Zagreb, 2004